Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het „Voorstel voor een verordening (EG) van de Raad tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen en voorwaarden voor de structurele acties in de visserijsector" ([1])

(1999/C 209/04)

De Raad heeft op 19 februari 1999 besloten, overeenkomstig de artikelen 43 en 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De Afdeling „Landbouw, plattelandsontwikkeling, milieu", die met de voorbereidende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 4 mei 1999 goedgekeurd; rapporteur was de heer Muñiz Guardado.

Tijdens zijn op 26 en 27 mei 1999 gehouden 364e zitting (vergadering van 26 mei) heeft het Economisch en Sociaal Comité het volgende advies uitgebracht, dat met 115 stemmen vóór, zonder stemmen tegen, bij 5 onthoudingen is goedgekeurd.

Het Comité stemt in met het voorstel van de Commissie, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met onderstaande opmerkingen:

1. **Inleiding**

1.1. De structurele acties in de visserijsector dragen bij tot de herstructurering van de sector doordat ze gunstige voorwaarden scheppen voor de ontwikkeling en de modernisering van de sector. Daarom maken ze ook integrerend deel uit van het GVB.

1.2. In 1993 hebben de oprichting van het Financieringsinstrument voor de oriëntatie van de visserij (FIOV) en de opneming van de structurele acties in de visserijsector in de uitvoeringsregeling van de Structuurfondsen hun dubbele verwantschap bekrachtigd.

1.3. Het onderhavige verordeningsvoorstel is bedoeld om de bepalingen betreffende de programmering aan te passen aan de huidige situatie inzake de Structuurfondsen.

2. **Algemene opmerkingen**

2.1. Goedkeuring van het verordeningsvoorstel zal vèrstrekkende gevolgen hebben. In Titel I (Programmering en uitvoering) is namelijk bepaald dat de lidstaten bij de Commissie een plan indienen dat een op 1 januari 2000 te beginnen periode van zeven jaar bestrijkt (art. 4).

2.2. Uit de draagwijdte van de in het voorstel behandelde onderwerpen blijkt hoe belangrijk het voorstel is, niet alleen wanneer het gaat om de uitkomsten van het overleg dat aan het opstellen van het voorstel is voorafgegaan, maar ook wat de vraag betreft hoe de voorgestelde verordening zodanig ten uitvoer kan worden gelegd dat de economische en sociale samenhang, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, wordt bevorderd.

2.3. De voorgestelde verordening zou bij de thans geldende verordeningen moeten aansluiten en eenvoudiger uitvoerbaar moeten zijn, daar alle structurele acties via het FIOV zullen moeten verlopen.

2.4. Wat de regeling voor de vernieuwing van de vloot betreft, bevat Titel II (Tenuitvoerlegging van de meerjarige oriëntatieprogramma's (MOP's) voor de vissersvloten) van het voorstel een aantal elementen waarmee de inhoud van MOP IV drastisch wordt gewijzigd, doordat er strengere eisen worden vastgesteld dan in de huidige, tot 2002 lopende regeling. Uit het voorstel blijkt echter niet duidelijk dat de noodzaak wordt ingezien van een vlootvernieuwingsregeling waarmee ook belangrijke zaken als veiligheid, zeewaardigheid, leefomstandigheden aan boord en ouderdom van vaartuigen worden geregeld.

2.4.1. Wanneer men nagaat hoe de vlootvernieuwing zich in de loop van de voorbije jaren heeft ontwikkeld, dan blijkt dat een vaartuig tegenwoordig meer GT ([2]) nodig heeft dan de uit de vaart genomen schepen om in de visserij even concurrerend te kunnen zijn, om over de ruimte te kunnen beschikken die op grond van de internationale voorschriften noodzakelijk is, en om de omstandigheden voor de visverwerking aan boord te kunnen verbeteren.

2.4.2. Wanneer een oud vissersvaartuig (met een oude GT) vervangen wordt door een nieuw vaartuig (met een nieuwe GT), dan zou het billijk zijn om een accomodatiecoëfficiënt toe te passen op de oude GT om tot de nieuwe GT te komen.

2.4.3. Aanvaarding van de voorgestelde bepaling dat de capaciteit die aan de visserij wordt onttrokken 30 % hoger moet zijn dan de nieuwe capaciteit, betekent dat er kleinere schepen zullen moeten worden gebouwd. Hiermee zou de veiligheid in het gedrang komen, omdat dan in dezelfde wateren met minder krachtige schepen moet worden gevist; ofwel moet er, teneinde een vaartuig te kunnen bouwen met precies dezelfde capaciteit als het aan de visserij onttrokken vaartuig, nog een oud vaartuig gekocht en stilgelegd worden (wat alleen maar tot hogere investeringskosten en niet tot een verbetering van de leefomstandigheden en veiligheid aan boord zou leiden).

2.4.4. Wanneer eigen financiële middelen ontbreken en het moeilijker wordt om vaartuigen (zowel binnen de EU als aan derde landen) te verkopen, worden de mogelijkheden om de vloot te vernieuwen kleiner.

2.4.5. De vloot dient, binnen het kader van de MOP's, per segment te worden vernieuwd, want anders zal met name de kleinschalige vissersvloot ernstig benadeeld worden.

([1]) PB C 16 van 21.1.1999, blz. 12.

([2]) Klasse-indeling van de vaartuigen naar brutotonnage (GT, „gross tonnage").

2.5. In Titel II wordt ook gesproken over de oprichting van zogenaamde gemengde vennootschappen, die altijd meer voordelen heeft opgeleverd dan sloop (voorziening van de communautaire markt, instandhouding van een deel van de werkgelegenheid in de EU, enz.). In onderhavig voorstel wordt de oprichting van dergelijke vennootschappen echter aan zulke strenge voorwaarden gebonden, dat het gebruik van dit instrument wordt ontmoedigd.

2.6. De gemeenschappelijke bepalingen inzake de vissersvloten, de kleinschalige kustvisserij en de sociaal-economische maatregelen verdienen eveneens bijzondere vermelding. In sommige gevallen zou het beter zijn de huidige regeling voort te zetten, terwijl er in andere gevallen behoefte is aan nadere uitwerking en inhoudelijke precisering.

2.7. Titel III (Bescherming van de levende rijkdommen van de zee in de mariene zones langs de kusten, aquacultuur, uitrusting van vissershavens, verwerking en afzet) en Titel IV (Andere maatregelen) zijn uitermate belangrijk, niettegenstaande het feit dat in enkele artikelen verwezen wordt naar het marktbeleid, een onderwerp dat niet in dit verordeningsvoorstel is opgenomen.

2.8. Titel IV (Algemene en financiële bepalingen) houdt het gevaar in zich dat er opnieuw een soortgelijke situatie ontstaat als in 1992, terwijl het juist de bedoeling is de financiering op middellange en lange termijn te waarborgen.

3. **Bijzondere opmerkingen**

Het Comité formuleert de volgende opmerkingen:

3.1. *Titel II — Tenuitvoerlegging van de meerjarige oriëntatieprogramma's voor de vissersvloten*

3.1.1. Artikelen 7 en 10

3.1.1.1. Tenuitvoerlegging van de in deze artikelen opgenomen bepalingen, die zeer nauw met elkaar samenhangen, vereist een programma met veel strengere voorschriften dan MOP IV. Het is niet duidelijk welke technische en juridische grondslag aan de basis ligt van de verplichting dat voor elk afzonderlijk project de capaciteit die aan de visserij wordt onttrokken naar aanleiding van het in gebruik nemen van nieuwe capaciteit, ten minste 30 % hoger is dan de nieuwe capaciteit, zowel in tonnage als in vermogen, behalve voor vaartuigen met een lengte van minder dan 12 m „over alles".

3.1.1.2. Voorgesteld wordt om de inhoud van deze artikelen te wijzigen. Er moet namelijk duidelijk worden aangegeven dat het verlenen van steun voor de vloot afhangt van tenuitvoerlegging van de MOP's en dat de veiligheid en de leef- en werkomstandigheden moeten worden verbeterd.

3.1.1.3. De tekst van punt 1b) moet worden veranderd, omdat hiermee de voorwaarden die in artikel 3 van het Besluit van de Raad van 26 juni 1997 zijn vastgelegd, worden gewijzigd. In dit artikel is namelijk het volgende bepaald: „Een lidstaat kan, wat zijn vloot betreft, andere vissersvaartuigen dan trawlers, met een totale lengte van minder dan 12 meter, vrijstellen van het bepaalde in artikel 2. In dit geval neemt de totale capaciteit van dit vlootsegment, uitgedrukt in tonnage (GT) en vermogen (kW), niet toe boven het niveau van 1 januari 1997, of boven het niveau dat overeenstemt met de doelstellingen van MOP III voor de periode tot en met 31 december 2001; deze maxima gelden niet voor programma's ter verbetering van de veiligheid van de scheepvaart op zee."

3.1.2. Artikel 8

De volgende onderdelen van dit artikel moeten worden gewijzigd:

3.1.2.1. lid 2b), omdat het, ter wille van de uniformiteit, de Commissie moet zijn die de lijst opstelt van derde landen waarnaar vissersvaartuigen kunnen worden overgebracht òf die de criteria vaststelt aan de hand waarvan de lidstaten kunnen bepalen naar welke landen geen vaartuigen mogen worden geëxporteerd;

3.1.2.2. lid 3a), op grond waarvan uitsluitend vaartuigen ouder dan 15 jaar in aanmerking komen voor de maatregelen ter definitieve beëindiging van de visserijactiviteiten. Het is beter om vast te houden aan de in Verordening (EEG) nr. 3699/93 voorziene regeling (10 tot 15 jaar) en nauwkeurig aan te geven onder welke omstandigheden er — in geval van definitieve stillegging — geen steun voor de uitvoer van schepen kan worden verleend.

3.1.2.2.1. Voor alle lidstaten kan bepaald worden dat geen overheidssteun wordt verleend voor de definitieve overbrenging van vaartuigen naar bepaalde derde landen. De lijst van deze derde landen, of de lijst van derde landen waarvoor deze uitsluiting niet zou gelden, dient te worden opgesteld door de Commissie.

3.1.2.2.2. Niet duidelijk is waarom wordt voorgesteld de categorie vaartuigen tussen tien en vijftien jaar oud op te heffen en daarnaast in lid 3a) wel een specifieke categorie „Sloopremie i) vaartuigen die vijftien jaar oud zijn" te creëren.

3.1.3. Artikel 9

Het is belangrijk dat Verordening (EEG) nr. 3699/93 van kracht blijft, maar het is wel zaak een aantal voorwaarden te specificeren:

3.1.3.1. Wanneer de Raad de Commissie gemachtigd heeft om met een derde land over een visserijovereenkomst te onderhandelen gedurende de twaalf maanden na het verlenen van de machtiging, mag de lidstaat geen steun verlenen voor gemengde vennootschappen met dat land, tenzij er tussen de Commissie en de betrokken lidstaat specifieke afspraken bestaan.

3.1.3.2. Wanneer er met een derde land een visserijovereenkomst bestaat die voorziet in de oprichting van gemengde vennootschappen, zou de Commissie een aanvullende premie moeten verlenen waarbij de verhoging van het totale premiebedrag overeen zou moeten komen met de hoogte van de steuntarieven voor de vissersvloten (Bijlage IV, tabellen 1 en 2). Voor het beheer en de uitbetaling hiervan is de Commissie verantwoordelijk.

3.1.3.3. Zoals het voorstel thans is geformuleerd, wordt het beheer ernstig bemoeilijkt en worden de termijnen te sterk ingekort. Indien de steun over twee posten wordt verdeeld, zou er een nieuwe categorie gemengde vennootschappen met tijdelijke uitvoer voor een periode van maximaal vier jaar moeten worden geschapen, aangezien tijdelijke samenwerkingsverbanden met ondernemingen verdwijnen.

3.1.3.3.1. De gemengde vennootschappen bieden meer voordelen dan sloop, omdat zij voor productie blijven zorgen, de communautaire markt voorzien en tot behoud van werkgelegenheid bijdragen.

3.1.3.3.2. De oprichting van gemengde vennootschappen kan als compensatie dienen voor het verdwijnen van tijdelijke samenwerkingsverbanden met ondernemingen, die in onderhavig verordeningsvoorstel buiten beschouwing worden gelaten.

3.1.4. Artikel 11

Op grond van lid 2 van dit artikel kan de Commissie passende maatregelen treffen indien de lidstaten de in lid 1 genoemde verplichtingen niet nakomen. Het gaat hierbij onder meer om aanpassing van de capaciteitsdoelstellingen van het MOP en om schorsing van de indiening bij derde landen van aanvragen voor vergunningen in het kader van de visserijovereenkomsten.

3.1.4.1. Om willekeur en verlies van rechtsbescherming te voorkomen, moeten alle in aanmerking komende „passende maatregelen" worden gepreciseerd. Is dit niet mogelijk, dan moet dit lid worden geschrapt, omdat het indruist tegen de volgende beginselen:

3.1.4.1.1. Aansprakelijkheid — De bedoeling is particulieren (zowel natuurlijke als rechtspersonen) te bestraffen — door hen niet in aanmerking te laten komen voor overheidssteun voor de vernieuwing of modernisering van hun vaartuigen en door hen te beletten vergunningen te verkrijgen in het kader van visserijovereenkomsten met derde landen — voor tekortkomingen die uitsluitend de lidstaten kunnen worden aangerekend. Zo worden de reders bestraft voor het feit dat hun lidstaat verzuimd heeft de in de Verordening vastgelegde verplichtingen inzake informatie en toezicht na te komen.

3.1.4.1.2. Evenredigheid — Op grond van de algemene beginselen van het communautaire rechtssysteem mogen de communautaire instellingen bij de uitoefening van hun bevoegdheden de economische actoren niet zwaarder belasten dan noodzakelijk is om de door hen nagestreefde doelstellingen te verwezenlijken.

3.1.4.1.3. Duidelijkheid en rechtszekerheid — De algemene verwijzing naar het treffen van passende maatregelen strookt niet met het duidelijkheidsbeginsel, dat vereist dat in geval van sancties duidelijk wordt aangegeven welke maatregelen genomen kunnen worden; dit kan dus niet worden overgelaten aan de discretie van de instelling die de sanctie oplegt. Het Hof van Justitie heeft er in zijn rechtspraak herhaaldelijk op gewezen dat communautaire wetgeving duidelijk moet zijn, dat de justitiabelen bij de toepassing daarvan moeten weten waar zij aan toe zijn, en dat de betrokkenen bovendien precies moeten kunnen weten wat de omvang is van de verplichtingen die hun worden opgelegd.

3.1.5. Artikel 12

Er dient duidelijk te worden omschreven wat bedoeld wordt met „een geïntegreerd collectief project (...) dat verband houdt met de structurele verbetering van de visserijactiviteit" en gepreciseerd moet worden dat dergelijke projecten ook uitgevoerd en gestimuleerd kunnen worden door de organisaties die vissers vertegenwoordigen.

3.1.5.1. De toelichting van de term „geïntegreerd collectief project" en de precisering dat aan dergelijke projecten ook kan worden meegedaan door organisaties van vissers, zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de steunverlening aan de kleinschalige kustvisserij daadwerkelijk gestalte krijgt en vruchten afwerpt.

3.1.6. Artikel 13

Lid 4, punt c), waarin bepaald is dat de in punt b van lid 3 genoemde premie door de begunstigde moet worden terugbetaald indien deze binnen één jaar na de uitkering van de premie het vissersberoep opnieuw opneemt, dient te worden gewijzigd: om terugbetaling van de premie te voorkomen, moet de genoemde periode worden ingekort.

3.1.6.1. Discriminatie van vissers ten opzichte van reders, die na definitieve stillegging aan geen enkele verplichting zijn onderworpen, moet worden vermeden.

3.2. *In de opsomming van Titel III — Bescherming van de levende rijkdommen van de zee in de mariene zones langs de kusten, aquacultuur, uitrusting van vissershavens, verwerking en afzet — moet ook de ontwikkeling van de visbestanden worden genoemd*

3.2.1. Artikel 14

In dit artikel moet worden vermeld dat er ook maatregelen kunnen worden genomen om de kuststroken aan te passen. De in Bijlage III genoemde verplichting voor de beheersinstantie om de Commissie elk jaar ter informatie in kennis te stellen van de rapporten over het wetenschappelijk toezicht, moet eveneens worden gewijzigd; dergelijke informatie zou alleen halverwege en aan het eind van de periode van vijf jaar moeten worden verstrekt.

3.2.1.1. Met de voorgestelde wijziging wordt het toepassingsgebied van de verordening verruimd en worden de voorwaarden voor het wetenschappelijk toezicht op de visbestanden in de kustwateren versoepeld.

3.3. *Titel IV — Andere maatregelen*

3.3.1. Artikel 15

In lid 2b) zou moeten worden toegevoegd dat niet alleen voorrang wordt gegeven aan acties van organisaties die [in de zin van Verordening (EEG) nr. 3759/92] officieel zijn erkend, maar ook aan organisaties die acties opzetten en ten uitvoer leggen welke van grote betekenis zijn voor de handel. Deze acties dienen ook in Bijlage III, punt 3 te worden vermeld.

Voorts dient er ook ondersteuning te komen voor organisaties die zeer actief zijn in met name verkoopbevordering en het zoeken naar nieuwe afzetmogelijkheden voor visserij- en aquacultuurproducten.

3.3.2. Artikel 16

Dit artikel heeft veeleer betrekking op het marktbeleid en zou daarom op zijn plaats zijn in het ontwerp voor de gemeenschappelijke marktordening. Hoe dan ook dient gespecificeerd te worden dat organisaties die in hoofdzaak dezelfde doelstellingen nastreven als producentenorganisaties ook in aanmerking komen voor de in lid 1 en lid 2 genoemde steun.

3.3.2.1. Er zijn landen waar het systeem van producentenorganisaties niet is aangeslagen, maar waar wel visserijorganisaties bestaan die een groot deel van de doelstellingen van de producentenorganisaties verwezenlijken; deze visserijorganisaties zouden niet van de bedoelde steun mogen worden uitgesloten.

3.3.3. Artikel 17

De in lid 1a) genoemde periode van twee maanden per jaar voor de bedoelde vergoeding in geval van een niet te voorziene gebeurtenis zou wel eens te kort kunnen blijken, en kan daarom beter tot zes maanden worden verlengd. Er moet in dit verband rekening worden gehouden met gebeurtenissen die zowel biologische als milieu-oorzaken kunnen hebben.

3.3.3.1. Lid 1b) kan in zijn huidige formulering een belemmering vormen voor de verlenging van thans geldende visserijovereenkomsten. Daarom zou er voor de vergoeding een uniforme periode van 1 jaar moeten worden vastgesteld en zou aan het eind hiervan op basis van een (wetenschappelijke, sociaal-economische, enz.) analyse moeten kunnen worden besloten of de periode wordt verlengd.

3.3.3.2. De bepalingen van lid 1c) betreffende de verwerkende industrie behoeven verduidelijking. Gepreciseerd moet worden dat indien de verwerkende industrie voor haar voorziening afhankelijk is van het bestand waarop het herstelplan betrekking heeft, zij in aanmerking komt voor de vastgestelde vergoedingen (de vergoeding kan worden toegekend gedurende ten hoogste twee jaar en deze periode kan met één jaar worden verlengd), mits het product voor menselijke consumptie bestemd is en er geen grondstoffen zijn. Ook dient te worden uitgelegd waarom deze periode niet overeenstemt met die welke voor tijdelijke stillegging is vastgesteld.

3.3.3.3. In lid 3 zou het maximum van 1 miljoen euro moeten worden opgetrokken en zou het maximum steunpercentage verhoogd moeten worden tot 5 % van de financiële bijstand van de Gemeenschap die in de lidstaat aan de sector is toegekend.

3.3.3.3.1. Gezien de ervaring in de visserijsector is het van groot belang dat de perioden waarin vergoedingen worden toegekend voor tijdelijke stillegging (in geval van onvoorzienbare gebeurtenissen, niet-verlenging van visserijovereenkomsten, enz.) worden verlengd en dat deze vergoedingen worden verhoogd.

3.3.4. Artikel 18

Ook onderzoeksactiviteiten waarbij gezocht wordt naar nieuwe visgronden dienen in lid 2 vermeld te worden als projecten waarvoor bijstand kan worden verleend.

3.3.4.1. Projecten betreffende de experimentele visserij zijn uitermate belangrijk en het is logisch dat ze, voor zover ze gericht zijn op de instandhouding van de visbestanden en het gebruik van meer selectieve vangstmethodes, voor steun in aanmerking komen. Dit neemt niet weg dat ook steun verleend zou moeten kunnen worden voor het zoeken naar nieuwe visgronden wanneer daarmee dezelfde doelstellingen worden nagestreefd.

3.3.5. Bijlage IV

De steuntarieven en participatiepercentages, zoals vermeld in de tabellen 1 en 2, betekenen een stijging met 19 %, waarbij de inflatie in aanmerking is genomen. Deze stijging wordt echter gereduceerd door de percentages in tabel 3. Daarom zou moeten worden uitgegaan van dezelfde percentages als in Verordening (EG) nr. 2468/98 van de Raad van 3 november 1998 [1], waarin de criteria en de voorwaarden zijn vastgesteld voor de structurele bijstand van de Gemeenschap in de visserij- en aquacultuursector en de verwerking en de afzet van de producten daarvan.

---

[1] PB L 312 van 20.11.1998, blz. 19-35.

Brussel, 26 mei 1999.

De voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

B. RANGONI MACHIAVELLI